

Numismatische Kring Rotterdam

Titel van de lezing: De vele gezichten van een dukaat: een verkenning naar de verspreiding van de Nederlandse dukaat via Rusland naar Centraal Azië en India.

Sprekers: Jan Lingen en Raymond van Oosterhout, in samenwerking met Arent Pol.

Datum: 1 februari 2011

Samenvatting

In de 17^e en 18^e eeuw was de Nederlandse gouden dukaat een immens populaire handelsmunt die op grote schaal naar het Oostzeegebied en Azië werd uitgevoerd. Zoals met veel handelsmunten werd de gouden dukaat spoedig geïmiteerd en vervalst. Het Geldmuseum te Utrecht heeft een grote verscheidenheid aan valse dukaten. Een bepaalde groep van deze vervalsingen valt op door de afkorting TOA op de voorzijde en sporen van een draagoojje en zijn waarschijnlijk in de 19^e eeuw gefabriceerd (Arent Pol, JMP69, 1982)

Een Nederlandse gouden dukaat 1718, geslagen te Dordrecht

In 1975 werd door Devendra Handa in India een dergelijke TOA - imitatie in koper gepubliceerd; op dit voorwerp werd de Latijnse tekst op de keerzijde vervangen door een tekst in Gurumukhi, een taal verbonden aan de Sikhs en die alleen in de Punjab wordt gebruikt. Een verklaring voor het ontstaan van dit stuk ontbrak tot nu toe. Dit stuk deed vermoeden dat de andere TOA vervalsingen van Noord-Indiase herkomst konden zijn.

Een imitatie van een Nederlandse gouden dukaat met de afkorting TOA op de voorzijde

Noord-India had een geldsysteem bestaande uit zilver en koper, goud speelde daar bijna geen rol. Dit in tegenstelling tot het zuiden van India waar miljoenen gouden dukaten door de VOC werden aangevoerd en vermeld tot lokale munten. Maar dit verklaart niet het voorkomen van imitaties van Nederlandse gouden dukaten in Noord-India, die juist in Zuid-India ontbreken

Recentelijk zijn exemplaren uit Noord-India tevoorschijn gekomen, waaronder stukken zonder de afkorting TOA of met Gurumukhi-teksten. Aangevuld met onderzoek in 19^e-eeuwse reisbeschrijvingen over Centraal Azië en Noord-India worden de TOA dukaten in een ander daglicht gesteld. De reisbeschrijvingen maken duidelijk dat de Nederlandse gouden dukaten en imitaties op grote schaal in Centraal Azië circuleerden. De aanvoer geschiedde voornamelijk via Rusland, waar de dukaten nageslagen werden op de munt van St. Petersburg.

Imitatie van een Nederlandse gouden dukaat uit India, met sporen van een draagoojje